

פעם ובעת ציימורג

דיוועס כראסט ערשינט דרוואמאר וואכענשטלך...

אויף דיוועס צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פאנדיענישע...

Nr. 101, דיעבענטער יאררונג, 1875.

פעסט, מאנאט טז כסלו ה'תרל"ה.

Pest, den 13. Dezember 1875.

פאליטישע איבערזיכט.

דיאויסונערטיגע פאליטיק בעשעפטיגט זיך יעצט מיט דער פריעדנספער- קינדיגונג דעס רוסישן קאווערס, דיאזוועס...

דיאויסונערטיגע פאליטיק בעשעפטיגט זיך צו ענדע דער פאליטיק אונד צו אנ- פאנגען דיווערס וואכע מיט דעם באשולען דער בארשעט פארעהאנדלונגען...

בייער איזט פערשולדעט אונד פאן וואיבערערן רואיטעס - אונד פאן דעם דערהער פיר נעלד, אונד צוואר פיר ביליגעס נעלד אונד זענען דורך איינע זעלבסטשטענדיגע מאנקאונטע פאן דען קרעדיט- פעהיגען לייטען נעלד צו בילדיגען פיערענטען פארטייטערען, דאמיט זיא זיך דאך ענדליך איי- מאל אייפהעלפן קאנען. זיא וויר זון ערפאהרען, ווירד יעצט דיא אונארשיע רעניערונג איהרע הויפט אייפערמאטקייט נור דער באנד-פראגע צו ווענעדיגען אום ענדליך איינמאל אונעלע- נענהייט פאן אהרונג צו ברינגען.

פערשערענע וויאיקויטען * (נאך איינמאל איבער דיא מאטריקען פיהרונג.) אין נוסטר אהאבען וויר בערייטט דיא מיטטיהילונג נעמאכט, דאס אבער דיא נאכעלעסטע מאטריקען פיהרונג דיא דען ווען פיעלע קלאנגען דוראכגען ווערדען. וויר האבען דאסאלס נעמאכט, דאס ווארט נאכעלע- סינקייטען אין דער מאטריקען פיהרונג פארקאממען דורשפען דאך וואללען וויר נישט נלייבען דאס ריעוד ביא דען וויר דען היינעער פאר- קאממען אלס ביא אונדערען גלויבענס געמאכטען- שאפטען. זון ליענט אינס אבער איין ערלאס דעם קולטעס מינסטערען פאר, אין דעם עס אללע- דינס היינט, דאס דיא מאטריקען אונדארטען איס מאטריקען ווענען ווירקליך זון ביא דען וויר דען פארקאממען. דיווער ערלאס וואוירע אן דיא ביי- דען אין פעסט בעשעפטיגטען וויאיקויטען קאנעלייען נעמיכעטע, דאמיט יעדע דאדן שטדע- בע, דאס דעם אבעל דאך ענדליך אבענהאלפען ווערדען פאר אללע האבע יעדע דיווער קאנ- לייטע דאפיר אונד זענען פראגען, דאס אין דען איי- פעלען נעמיטערן איינע אכטרייט דער מאטריקען אללע יאהר ביז צום ווענען דער כעהארדע איבערנעמען ווערדען. פיר דיא נאכעלעסטע ווענען אין דער מאטריקען פיהרונג זונד אין רעוועהנטעס זעלאסטע פארלייטע נעלד פאנען פעסטימעט ווארדען: (1) דיא פרוואט לייטען וועלכע אין דער נעמיטיגע וואהגען, מיססען אללע ביא איהען פארקאממענען נעבורטס הייראטען אדער שטדע- בע-פאללע בינגען ווענען ביים מאטריקען פיהרער אונטעלדען, דיא לייטע יעדאך, דיא אויף דעם דאפיר וואהגען אונד נישט זא ליכטען אין דיא נע- מיטע קאממען קאנגען, מיססען דעם נישטען 14 טאגען שותף ווען איינע דיווע פארשיפט נישט בעפאלט, זא ווירד ער בעשטראפט מיט 5 ביז 100 גילדען. (2) אין מאטריקען פיהרער, וועלכע איינע איהם אונטערנעמען נעבורטס הייראטען אדער שטדע-בע-פאלל נישט איינגעטראגען האט, ווירד בעשטראפט מיט 10 ביז 100 גילדען. נאנן איינער נלייבען שטראפע פערפאלטע דעוועלבען ווענען ער ערפאהרען האט, דאס יעמאר איהם איי- נען נען שטדע-בע-פאלל נישט אונטערנעמען האט, אונד העפען דער בע- הארדע קיינע אצויגע מאכט. (3) יענע מאטרי- קען פיהרער, וועלכע דיא מאטריקען נישט אר- דענטליך פיהרען אונד דיא אונטעלדעטען פאללע נישט זאנליך, זאנערען כלאס פאן צייט צו צייט איינטראגען, זונד מיט 50 ביז 200 א. צו בעשטרא- פען. נאנן איינער נלייבען שטראפע פערפאללען יענע מאטריקען פיהרער, וועלכע דער כעהארדע נישט איממען ביז צום ווענען איינע טרייע אב- שרייפט דער מאטריקען דעם פערזאנלעכן יאהרעם אבלייפען. דיווע שטראפע-נעלדער זונד דורך

עקסעקוציאן איינצושטייבען אונד פיר דיא ערהאל- טונג דער יודישען פאלקס-וועלע צו פרייענעדען. יענע קלאנגען נעמיטערען וועלכע איבערהויפט ניע- מאנדען מיט דער מאטריקען פיהרונג בעטרייט האבען זונד זאפאקט דעם מינסטער דעם אינגערן אונד צווייגען. דיא דעם ווענען היינע אין דען פערשיע- נעטע דאפיערן ערשטוועיט וואהגען, זא זונד נישט כלאס דיא נעמיטיגע פארשטענדיגע זאנערן אויף דיא כעהירקס-שטיהליכסטער דאפיר פערזאמט- ווארטליך, דאס דיא דאפיען אללע ביא איה- נען פארקאממענען נעבורטס הייראטען אדער שטדע-בע-פאללע ביים מאטריקען פיהרער יענע אונטערנעמען אונטעלדען לאסטען, דער זא איינעמליך עס טעררריישיגען די יויבסראטהען. פרייער האט עס אין דעם אונארשיען וויכטיגסטע אן שקאנדאלען אללער ארט נישט געעהלט. זא- לאנגע דיא רענייערונג דער פיהרער דעם פראגען-פראגען אונטערהאטען וואר עס כעזאנדערס הערר שטער- נאכאנעם דער איממע דאפיר ענדליך נעמאכט האטען, דאס קיינע ווענען אהנע שפעקאקעל אבלייפען. אין עסטערהויכע לאכטע מאן הייראטען, דאס עס איס אונארשיען פארלאמענטען אפאט וויא אין איינעם ווייטעס היינע יענע זון נאכ ע אבער דיווער טאנען אום עסטערהויכען וויכטיגסטען איינס איינען שקאנדאל, וויא ער כיוהרע אן איינסאן אף זיך פארניעקאמען איזט! דער אבעקארדענטע פלענער בעקעמפעטע נעמליך דאס באשיטעט דעם האנדעלס-מינסטערס דע פערטע אן זעהר זאגנינגסלאזע וויינע, און ערהאב זיך דעפערסיס אינא דיעלס איינע לאנגע רעדיע וועלכע ביז מיט- טערהאכט דיווערסע, אין דיווער רעדיע שליווערעט ער אבער נענען דיא נאנעטע אמיליע פלענער (אין פלענע וואר כעזאננטליך פרייער פראנצ-מינס- טער) זאליכע בעריווינגען וויא דיא אן איינעם פארלאמענטען ניע כעהארדע ווארדען, וועהרעדע דיווער נאנען, כעהארדע שטינדען לאנגען ענדע ליעף דער בעלידינטע אבעקארדענטע פלענער פאללע צערן איינעווערליגע אמהער, דא דיא בע- ליידונגען וויא איין שטארקע האנעל רענען און דער זון הייפט ניערענעלען. קום יעדאך האט דער פראנצ-מינסטער זיינע רעדע כעשלאסטען, דיא ערהאב זיך דער בעליידונגען אבעקארדענטע פלע- נער אינא כעזאנן נישט כלאס צו רעדען, זאנערען זא צוואנגען זי דא נע ען! דיא מינסטער ווארען אללע אויסער זיך, זא פיעלע כעשטפאנען שליווערעט דער צווייגע אבעקארדענטע אהגען צו. דאביא זא ער אין וואס איינע שוב-האלדע הערפאר, דיא ער פעסט אן וויינע האנד העלעט, זא דאס מאן פירכעטען ער ווערדע דיוועלכע דעם הערען פראנצ-מינסטער אינאפאן אן דען קאפא ווערפען, אום אויס דעם ווערען צו ענע- שטעטערען, דאך ער טהאט דיעם נישט, זאנערען נאחם אויס דען שוב-האלדע איינע שריפט הערפאר, מיט דער ער דען כעוויי פיהרען אללע דער פיר- נאנצ-מינסטער אום אונד ער כע ען וויא. ער שלאס זיינע דאנענדרע רעדע מיט דען ווארטען: וואס דער מינסטער דעפערטיס אין וויינע רעדע אללעס נעמאכט וויינע אן אין אן אים פראבאטינג צוויק! - זון וואר אללעס צו ענדע, דיא ווענען ווארדע נעשלאסטען. דיא מינסטער איילמען אללע צום וויכטיגסטען - פרייעדעטען אונד פראנצען אויף ווארום ער דען דעם אבעקארדענטען נישט פערכאטען האבען נענען דיא מינסטער איי-

Table with 6 columns of numbers, likely a continuation of a list or index from the previous page.

הזנים האטמען שאן לענגסט קיינען זאלך נומער אבער אלס דיעזען... * (ב ע א נ ט ו ו א ר מ ז נ ג א י י נ י ע ר ב ע ש ו ע ר ד ר ע) דער העשיריטע טשאטאר האט שאן פאר מאנאטען אים רייכסטאגע דיא בע- שוערדע דעהאבען דאס דאס האנדל-מיניסטער- היום דיא פוסט א ו ר ק ע נ י פיר איינע זעהר הא אה ע ס ו מ ט ע ו שיע-אויבניגען אינט- קויפט האבען וועהרענד דיעזע פוסט פיע ל בי ל ג י ע ר צו בעקאמען ווערען אין דער רייכסטאגע-זימער פאם 8. דיעזעס בעקאמונג- טעטע דער מיניסטער-פעדערענט קלאמאן טיא דיעזעס בעשווערדע מיט פאלגענדען קורצען אבער ציעמליך שטענדיגען זארטען: "דיא העערעניג ואלך האדע סומע געגעבען, ווייל דער טאטא נישט זא בילדיג גרונדשטיק אנצוקויפען פער- השעה, וויא געוויסע לייטע" - היערויף פראנט טשאטאר צאנטיג פאן זיינע זיטע אונד שרוע לויט איהן: "איך וויס ניכט מיט זעלבנס רעכטע דער מיניסטער-פעדערענט מיך אונטער יענע געוויסע לייטע רעכענט; איך האבע זא ניט איהן גרונדשטיק דורך ב ע מ ר ז נ ג - קויפט" - דער מיניסטער-פעדערענט ערווערדער- טע היערויף מיט שאטשישעם לעבען: "איך האבע זא בלאם איהן אללגעמיגען געשפראכען אינד היע- דען ניטעמאדען געזאגט. ווען הער טשאטאר זיך טראטצדעס געטראפען פיהלען זען עראינערט מיך דיעס אן פאלגענדע הייערדע געשיכטע אין איינעם ווירטה-היום זאם איינע גאנצע געזעל- שאפט ביזאמטען, דיא דען ווען עבן ניכט גע- שאנט אלס זיא בערייטס אנטעהיערשט וואר, דא ענטשטאנ איך אין שפעקטאקעל, ווארויף דער ווירטה פאר ערנעד הייער: "ווער איין גאנצ- אויסויר דער מאנע זאלען דאס ציעמע פערלאם- מען". דא וואנדטע זיך איינער אים דער געזעל- שאפט אן דען ווירטה אינד הייער איהם אים פיינע- צאפרע צו: "וואס איך זאלל היערויף דען איז דער דען מיין געלד ניכט זא ניט, אים דער געלד דער אנהען" - גאנץ זען עס הער טשאטאר! (ייא א ש ד ע נ ד ד ע ז ע נ ז ע ז א נ ג ל י ע ב ע) אלס דיא אנטעהיערשטע פיר דען אנטעהיערשט אים טהעאטער-געזאנע אים זיינס טאנע בעיזעלינגט איינען זאלטען דא וואלטע דענדיג פאן דיעזען איינאבען ניכטס וויסען. דער העשירטע פראנטע איהן: "אבער הער פיינע ליבען זיא דען ניכט דען געזאנע" - דער עבן זא קלינגע אלס שאטארטע דיעזע אנטווארטיקע היערויף לעבענד: "איך ליבען זעהר רעכט זעהר דען געזאנע אבער גיך בייא דען פאנען, ווייל דיעזע אימאזנט זיינען!"

געשעפטסבעריכט פהעטער-פרייזע.

נעסטרודע-נעשעפט. פאן וויצען ווארדע נעסטרודע ווענע צו מארשאפט, דער פערקויף וואר שוואך פערקויפט ווארדען 8000 מעטצען, דיא פרייזע זינד אים 7 קרי געאללען.

111111 פער פיה-יאהר 5100-500 נולד. האפער פער פיה-יאהר 248-250 נולד. קוקורוין פער מאיוו 275-277 נולד. פעסטער שלאכט-פיהמארקט, דער אויס-טרינג איהן פער נעסטעניג הייער שאטטגעפונדענען שלאכטפיעמארקט בעטניג 1058 שקי. מילך-קויע 65 שקי, פייזע פיר אסען 25 ביי 28 פלי פיר קויע 25 - 27, פלי פיר פיסעל 22 פלי פער צענטער, שלאכט-געויכט זאמט פיעדעהרונג-שעייע, דאס געשעפט וואר בעסטער.

Table with 2 columns: prices and items. Includes 'לעטבער' and 'פראמ'.

אָלטע יעמארעס וועהרעד ווער פיענומטרא- ציאנט-ווער דאס בלאט ניכט צו פיקטיווען צייט אט- קאסטען א טאנע ער אונס דאס גלידן (אונד ניכט עיסט אונטע טאנע עטעליע) אנצייגען, דיעזע אנצייגע ברויט איהם גאר ניכט צו קאסטען, דער דער פאסט-בעאמטע איהם פערשפיילטעט, דיא פערלענדע נומער אינעטעל-לח צו ערקלארען, ווייל דאס דער פאסט-בעאמטע ניכט טרוק צו טאנע מאנע אונס איהן דעשישע איער אנצייגער שפאטע אנצייגען, דאס זיא איהן בייא דען העיניגע פאסט-רועקען פערלאנגן קאנען.

פראנטווארטיקע דעקאטער: מאיר בריי רייז.

דיעזען פרייזענס-פערזוכער-טרינג- שפרוך נענטען דער טעלעגראף גלידן נאך אללען וועלט-גענעריען מיטגעטוילט אינד דיעזע טעלע- גראפיע פרייזענס-דעקאטע זינד יעטצט איבער- אלל ב ע ש ו י כ ט י ג ע נ ד ו ו ר ר ק ע נ.

פערלאזונג

Table with 6 columns: numerical data and percentages, likely a financial report or index.

הזנים האטמען שאן לענגסט קיינען זאלך נומער אבער אלס דיעזען... (Continuation of the text from the first page, discussing social and economic matters in Yiddish.)

פרייזע-פרייזע-טאבעללע.

Table with multiple columns: prices, items, and percentages, organized into sections like 'פרייזע' and 'טאבעללע'.

Table with multiple columns: prices, items, and percentages, organized into sections like 'קרוז-טאבעללע' and 'פרייזע'.

